

PRANAS PUSKUNIGIS

1860–1946

Pranas Puskunigis buvo vienas žymiausių tradicinių kanklių ir kankliavimo puoselėtojų. Jis daug nusipelnė, kad kanklės neišnyktų, kol Lietuvą valdė carinė Rusija, ir kad kuo greičiau jos atgytų atgavus nepriklausomybę.

P.Puskunigis gimė 1860 m. Šakių apskrityje, Katilių kaime. P. Puskunigio tėvai buvo dori, teisingi, praprusę ūkininkai, todėl apylinkių neturtingieji kartais jiems atveždavo krikštyti staiga susirgusius kūdikius. Dėl šių savybių būsimojo kanklininko tėvą kaimynai praminė Puskunigiu, o tikroji jo pavardė buvo Vaitiekus. Kanklėmis skambinti Pranas išmoko būdamas tik devynerių metų iš aštuoniasdešimtmečio dėdės Simano Katiliaus. Du metus mokėsi Veiverių mokytojų seminarijoje mokslas sekėsi gerai, čia jis pramoko groti smuiku, klarnetu, tačiau, mirus motinai, teko dirbuotis ūkyje. Mokėsi vargonininkų kursuose Kaune. Dirbo įvairiose Lietuvos ir Amerikos lietuvių parapijose, o nuo 1906 m. apsigyveno Skriaudžiuose. Čia mokė jaunimą kankliuoti, įkūrė kanklininkų ansamblį.

1914 m. karo metu Kaune mokė kankliuoti Saliamono Banaičio spaustuvės darbininkus, rengė viešus koncertus. S. Banaičio sūnus Kazys Viktoras subūrė chorą ir, gavus vokiečių leidimą, kanklininkų ir choro koncertas įvyko 1916 m. sausio 13 dieną Kauno miesto teatre (kituose šaltiniuose – Tilmansų gamyklos klubo salėje). 1916 m., su šiuo ansambliu, visą savaitę koncertavo Karaliaučiuje vykusioje Rytprūsių mugėje.

P.Puskunigis 1922 m. subūrė kanklininkų grupę Karo muziejuje, o jo vadovaujamas Šančių 26 –sios mokyklos mokinių Ansamblis, 1924 metų rugpjūčio 24 d. skambino pirmosios Lietuvos Dainų šventės proga Vytauto Didžiojo bažnyčioje kunigo J. Tumo laikytų šventų mišių metu. Šiam ansambliui pritariant dainavo Kipras Petrauskas.

1925 m. P.Puskunigis su bendraminčiais įkūrė Lietuvos kanklininkų draugiją, o 1930 m. Kanklių muzikos mokyklą. 1937 m., Kaune į plokšteles įrašė 34 savo kūrybos ir lietuvių liaudies dainas ir šokius. Jis išvertė iš rusų ir lenkų kalbų nemažai literatūrinių kūrinių, išleido Kanklių muzikos vadovėlį, rašė straipsnius kanklių populiarinimo temomis, surinko etnografinės medžiagos, skaitė paskaitas, rengė koncertus Kauno Radiofone ir visuomenei. P.Puskunigis bandė sukurti kanklių „šeimyną“: šalia įprastinių – kartais naudojo piccolo („pypliukes“) ir bosines („boselį“). Skambinti išmokė apie šimtą dvidešimt kanklininkų. Žymiausi – Justinas Strimaitis bei profesorius Pranas Stepulis. Jis taip pat sukėlė kankliavimo sąjūdį ir kituose Lietuvos regionuose, užrašė liaudies melodijų, sukūrė dainų ir šokių melodijų kanklėms bei jų ansambliams, paliko literatūrinių kūrinių, rūpinosi lietuvių kalbos grynumu.

Visa tai rodo šio kanklininko darbštumą, dvasios turtingumą, rūpinimąsi kultūra.

Vytautas Alenskas